

04.10.2022 r.

BP.5132.309.2022

2022.332687.BAST

R. P. Spółka Akcyjna

Decyzja nr 171/2022/BP

Prezesa

Narodowego Funduszu Zdrowia

Na podstawie 109a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o świadczeniach”, w zw. z art. 34 ust. 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem przedsiębiorców”, po rozpatrzeniu wniosku R. P. S.A. z siedzibą w ... o wydanie interpretacji indywidualnej w zakresie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu:

uznają za prawidłowe stanowisko wnioskodawcy dotyczące niepodlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w Rzeczypospolitej Polskiej pracownika wykonującego pracę najemną w dwóch lub w kilku państwach członkowskich, podlegającego prawu portugalskiemu, posiadającego zaświadczenie A1 wydane przez portugalską instytucję właściwą, w okresie ważności tego zaświadczenia.

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 21 września 2022 r. R. P. S.A. z siedzibą w ..., KRS:..., zwana dalej: „Przedsiębiorcą” lub „Spółką”, w imieniu której działa pełnomocnik, zwróciła się do Prezesa NFZ w trybie art. 34 Prawa przedsiębiorców w zakresie przepisów dotyczących podlegania obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego prezesa zarządu, posiadającego zaświadczenie A1, potwierdzające ustawodawstwo portugalskie w zakresie ubezpieczeń społecznych. Przedsiębiorca do wniosku dołączył potwierdzenie uiszczenia opłaty od wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej, pełnomocnictwo wraz z opłatą skarbową w kwocie 17 zł oraz dokumenty ubezpieczeniowe (zaświadczenie A1) w języku portugalskim wraz z tłumaczeniem na język polski.

We wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej, Przedsiębiorca wniósł o wydanie interpretacji indywidualnej w zakresie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w 2022 roku

prezesa zarządu Spółki, obywatela Polski, legitymującego się zaświadczeniem A1, w świetle przepisów ustawy o świadczeniach.

Przedsiębiorca przedstawił następujący stan faktyczny sprawy:

J. M. zasiada od wielu lat w zarządach spółek kapitałowych z siedzibą w Polsce. Swoje funkcje wykonuje na podstawie powołania za wynagrodzeniem. Od momentu wyprowadzki do Portugalii swe funkcje w zarządzie Spółki i zarządach innych spółek polskich realizuje zdalnie (tj. z zaangażowaniem pełnomocników przebywających w Polsce oraz z wykorzystaniem środków komunikacji na odległość). Obecnie sporadycznie bywa w Polsce (kilka razy w roku) i otrzymuje w Polsce gratyfikacje. J. M. posiada zaświadczenie A1 wydane przez portugalską instytucję właściwą w sprawach koordynacji systemów ubezpieczeń społecznych – Unidade do Coordenação Internacional, którego oryginał (w postaci elektronicznej) przekazał Spółce. Zaświadczenie A1 wskazuje, że ustawodawstwo państwa członkowskiego mające do niego zastosowanie w zakresie ubezpieczeń społecznych, to ustawodawstwo portugalskie (państwo członkowskie: Portugalia). Zaświadczenie obejmuje okres od 1 grudnia 2021 r. do 30 listopada 2022 r.

Przedsiębiorca zaznaczył, że wniosek dotyczy okresu obowiązywania zaświadczenia A1, w którym J. M. na stałe mieszka w Portugalii i wykonuje pracę na rzecz spółki portugalskiej z siedzibą w ... Po upływie okresu ważności obecnego zaświadczenia A1 wystąpi on o kolejne zaświadczenie i przekaze je Spółce.

W tak wskazanym i opisanym stanie faktycznym, przedsiębiorca przedstawił pytanie:

Czy J. M., jako osoba powołana do pełnienia funkcji członka zarządu w Spółce, podlega w Polsce obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, a tym samym czy Spółka pełni funkcję płatnika składki na ubezpieczenie zdrowotne?

W ocenie Przedsiębiorcy, w zakresie zabezpieczenia społecznego J. M. podlega pod ustawodawstwo portugalskie, co wyłącza możliwość, by jednocześnie podlegał ustawodawstwu polskiemu. Tym samym okoliczność ta wyłącza podleganie przez niego obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce. Zatem Spółka w tak zaistniałym stanie faktycznym, w odniesieniu do wynagrodzeń wypłacanych mu za rok 2022 r. i lata następne, nie pełni funkcji płatnika składek na ubezpieczenia zdrowotne.

Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, w związku z wnioskiem o wydanie interpretacji zważył, co następuje. Zgodnie z art. 34 ust. 1-3, 5 i 6 Prawa przedsiębiorców, przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu stosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (interpretacja indywidualna). Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej może dotyczyć zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzeń przyszłych. Przedsiębiorca we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej przedstawia zaistniały stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe oraz własne stanowisko w sprawie. Udzielenie interpretacji indywidualnej następuje w drodze decyzji, od której służy odwołanie. Interpretacja indywidualna zawiera wyczerpujący opis przedstawionego we wniosku zaistniałego stanu

faktycznego lub zdarzenia przyszłego oraz wskazanie prawidłowego stanowiska wraz z uzasadnieniem prawnym oraz z pouczeniem o prawie wniesienia środka zaskarżenia. Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej podlega opłacie w wysokości 40 zł. Opłatę wnosi się w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku. Na podstawie art. 109a ustawy o świadczeniach, Prezes Funduszu wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 34 Prawa przedsiębiorców, w zakresie spraw dotyczących objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym. Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Fundusz niezwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej. Do spraw dotyczących objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym nie należą sprawy dotyczące składek na ubezpieczenie zdrowotne należące do właściwości organów ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 62a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz na podstawie art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Prezesa Funduszu stanowisko Przedsiębiorcy jest prawidłowe.

Istotną kwestią w sprawie przedstawionej we wniosku jest zagadnienie właściwego ustawodawstwa. Fundamentalną zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jest podleganie wyłącznie jednemu systemowi zabezpieczenia społecznego. Zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie nr 883/2004), osoby, do których stosuje się rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego (podobnie w motywie 15 preambuły ww. rozporządzenia). W myśl art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 883/2004, co do zasady osoba wykonująca w państwie członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego (podobnie w motywie 17 preambuły rozporządzenia). Regułą jest przy tym ustalenie ustawodawstwa w dziedzinie ubezpieczeń na podstawie zasady miejsca wykonywania pracy (*lex loci laboris*). Jedynie wyjątkowo dochodzi to modyfikacji tej zasady, a jednym z wyjątków przewidujących odstępstwo jest art. 12 rozporządzenia nr 883/2004, regulujący kwestię ustawodawstwa podczas tymczasowego wykonywania pracy za granicą. Zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w państwie członkowskim, a która udaje się, by wykonywać podobną działalność w innym państwie członkowskim, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesiące. Zatem nadal podlega ustawodawstwu państwa wysyłającego. Zgodnie z art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie nr 987/2009), w przypadku gdy osoba wykonuje pracę w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie właściwe rozporządzenia podstawowego (rozporządzenie nr 883/2004), pracodawca lub - w przypadku osoby, która nie wykonuje pracy jako pracownik najemny - zainteresowany informują o tym instytucję właściwą

państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie w danym przypadku, w miarę możliwości z wyprzedzeniem.

Instytucja ta wydaje zainteresowanemu poświadczenie, o którym mowa w art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, i niezwłocznie udostępnia informacje dotyczące ustawodawstwa mającego zastosowanie do tej osoby instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca. Zgodnie z art. 19 rozporządzenia nr 987/2009, instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego (rozporządzenie nr 883/2004), poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosowanych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie. Przedsiębiorca przedstawił zaświadczenie A1, ustalające ustawodawstwo portugalskie wystawione przez Unidade do Coordenação Internacional w dniu 17 maja 2022 r. (6.1. i 6.10 zaświadczenia). Zaświadczenie obowiązuje w czasie wykonywania pracy (ustalenie ma charakter tymczasowy) w okresie od 01.12.2021 r. do 30.11.2022 r. (pkt 2.2 i 2.5 zaświadczenia). Zaświadczenie potwierdza, że pan J. M. jest pracownikiem wykonującym pracę najemną w dwóch lub w kilku państwach członkowskich (pkt 3.2 zaświadczenia). Otrzymane zaświadczenie A1 potwierdza ustawodawstwo portugalskie w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresie wskazanym w tym dokumencie, tj. od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. Dokument taki, stosownie do treści art. 19 rozporządzenia nr 987/2009, wydawany jest w celu potwierdzenia, któremu ustawodawstwu dotyczącemu zabezpieczenia społecznego podlega osoba je składająca oraz poświadczenia, czy dana osoba nie podlega przepisom dotyczącym opłacania składek w innym państwie.

Podkreślić należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż wykonywanie funkcji członka zarządu może odbywać się w warunkach podporządkowania charakterystycznego dla pracy najemnej, np. w ramach umowy o pracę.

Takie stanowisko przykładowo zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 maja 2020 r. (sygn. akt IIIUK 197/19), w którym zaznaczył, że w przypadku próby łączenia statusu członka zarządu z pracą najemną w miejsce ścisłego hierarchicznego podporządkowania pracownika i obowiązku stosowania się do dyspozycji pracodawcy, nawet w technicznym zakresie działania pojawia się nowe podporządkowanie autonomiczne, polegające na wyznaczeniu pracownikowi przez pracodawcę zadań bez ingerowania w sposób ich wykonywania (podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2006 r., I PK 146/05).

Z przedstawionego przez Przedsiębiorcę we wniosku stanu faktycznego nie wynika, czy praca wykonywana przez Pana J. M., jako członka zarządu spółki z siedzibą w Polsce, ma charakter pracy najemnej. Niemniej uwzględniając powyższe wytyczne Sądu Najwyższego, można stwierdzić, że jeżeli wykonywanie funkcji członka zarządu przez Pana J. M. wykonywane jest jako praca najemna, to stanowisko Przedsiębiorcy przedstawione we wniosku jest prawidłowe. Biorąc powyższe pod uwagę, należało stwierdzić jak na wstępie.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje:

1) na podstawie art. 34 ust. 5 Prawa przedsiębiorców w zw. z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.- Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2021 poz. 735, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.a.” prawo wniesienia do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy albo

2) na podstawie art. 127a k.p.a., w zw. z art. 127 § 3 k.p.a., prawo zrzeczenia się prawa wniesienia do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Oświadczenie o zrzeczeniu należy złożyć do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji. Z dniem doręczenia Prezesowi Narodowego Funduszu Zdrowia oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, albo

3) na podstawie art. 52 § 3, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, z późn. zm.) prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, z pominięciem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Skargę wnosi się za pośrednictwem Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia ul. Rakowiecka 26/30, 02-528 Warszawa, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Na podstawie art. 35 ust. 1 Prawa przedsiębiorców interpretacja indywidualna nie jest wiążąca dla przedsiębiorcy, z tym że przedsiębiorca nie może być obciążony sankcjami administracyjnymi, finansowymi lub karami w zakresie, w jakim zastosował się do uzyskanej interpretacji indywidualnej ani daninami w wysokości wyższej niż wynikające z uzyskanej interpretacji indywidualnej.